RĪGAS STRADIŅA UNIVERSITĀTE
Reģ. Nr. 90000013771, Dzirciema iela 16, Rīga, LV-1007, Latvija, +371 67409230, rsu@rsu.lv, www.rsu.lv

IEKŠĒJAIS NORMATĪVAIS AKTS

APSTIPRINĀTS
Rīgas Stradiņa universitātes Senāta
2026. gada 9. jūnija sēdē,
Protokols Nr. 2-S-1/8/2026

Akadēmiskās ētikas kodekss

Izdots saskaņā ar
Augstskolu likuma 6.[1] panta
otro daļu un 15.[1] panta 6.[1] punktu

Preambula

Rīgas Stradiņa universitāte (turpmāk – RSU vai Universitāte) ir atvasināta publiska persona, izglītības un zinātnes institūcija, kas realizē plašu akadēmisko un profesionālo izglītību un pētniecisko darbu.

Cilvēks, komanda, rezultāts un piederība RSU ir vērtības, kas nozīmīgas Universitātes studējošajiem, akadēmiskajam un vispārējam (administratīvajam) personālam.

Akadēmiskās ētikas kodekss (turpmāk – Ētikas kodekss) ietver šīm vērtībām atbilstošas akadēmiskās un vispārējās ētikas normas, principus, tiesības un pienākumus, kas veicina kopīgu mērķu apzināšanos, stiprina vienotības garu un nodrošina cieņpilnas savstarpējas attiecības darba vidē.

Ņemot vērā, ka Universitātes ietvaros akadēmiskās un vispārējās ētikas normas nav strikti nodalāmas, tad Ētikas kodekss regulē visu ētikas normu tvērumu, kas tieši attiecināms uz Universitātes darbības nodrošināšanu.

Akadēmiskās ētikas (arī akadēmiskās integritātes) pamatprincipi, kas regulē uzvedību izglītības, pētniecības un akadēmiskajā vidē kopumā, ir atvasināti no vispārējiem ētikas principiem, lai nodrošinātu piešķirto grādu vērtību, zinātnes ticamību un taisnīgu vidi.

Vispārējie ētikas pamatprincipi – cilvēka cieņas, taisnīguma, godprātības, koleģialitātes un atbildīgas rīcības princips, kā arī citi Ētikas kodeksa noteikumi, attiecas uz ikvienu RSU personāla – akadēmiskā personāla, vispārējā personāla un studējošo – pārstāvi.

RSU izveido procedūras un izdod iekšējos normatīvos aktus Ētikas kodeksā noteikto principu ieviešanai Universitātē.

1. Ētikas pamatprincipi

1.1. Cilvēka cieņas princips

1.1.1. Akadēmiskās ētikas ietvaros vispirms studējošie un akadēmiskais personāls, kā arī vispārējais personāls, ciena citu personu – studējošo, kolēģu, citu zinātnisko institūciju pārstāvju – akadēmisko brīvību, idejas un intelektuālo īpašumu.

Personāls nepieļauj citu personu studiju sasniegumu un zinātniskā devuma noniecināšanu.

1.1.2. RSU darbība balstās uz cilvēka cieņu. RSU respektē cieņu pret cilvēku kā neaizskaramu vērtību – gan attiecībās starp RSU un tās personālu, gan RSU personāla pārstāvju starpā.

1.1.3. Cilvēka cieņa ir vispārcilvēciska vērtība. Viena RSU personāla pārstāvja cieņai nav mazāka vērtība, nekā cita pārstāvja cieņai. Viena cilvēka cieņas ievērošana neatņem un nemazina cita cilvēka tiesības uz cieņu.

1.1.4. Ikviens RSU pārstāvis atzīst, novērtē un respektē katra indivīda identitāti un autonomiju.

1.1.5. Ikvienam ir tiesības uz cieņu un savstarpēju respektu. Uzmanība, iecietība un cieņa pret otru cilvēku ir vienlaikus gan tiesības, gan pienākums.

1.1.6. RSU personāls nepieļauj emocionālu vai fizisku vardarbību, tajā skaitā, bet ne tikai seksuālus aizskārumus, mobingu, bosingu, bulingu, kā arī norādījumus diskriminēt un viktimizāciju.

1.1.7. Cilvēka cieņas principu darbībā cita starpā apliecina RSU īstenotais studentcentrētas mācīšanās un mācīšanas process. Tas stiprina iekļaujošu un atbalstošu vidi, kurā tiek respektēta studentu vajadzību daudzveidība un veidotas abpusēji cienošas studējošā un docētāja attiecības.

1.2. **Taisnīguma princips**

1.2.1. Akadēmiskās ētikas ietvaros docētāji godprātīgi un taisnīgi vērtē studējošo darbu, savukārt studējošie – docētāju darbu.

1.2.2. Visi RSU personāla pārstāvji ir vienlīdzīgi. RSU netiek pieļauta diskriminācija tautības, rases, dzimuma, vecuma, seksuālās orientācijas, politisko, filozofisko vai reliģisko uzskatu, sociālās izcelsmes, mantiskā, ģimenes vai veselības stāvokļa dēļ, vai citu iemeslu dēļ.

1.2.3. RSU personāls apzinās un ar izpratni uztver atšķirības starp dažādu kultūru pārstāvjiem. RSU sekmē dažādību, veidojot iekļaujošu un drošu darba un studiju vidi.

1.2.4. RSU personāls neizmanto hierarhiskās attiecības, kas pastāv starp studējošajiem, akadēmisko un vispārējo personālu, savtīgiem mērķiem.

1.2.5. RSU procesos un procedūrās nodrošina objektivitāti, dodot RSU personāla pārstāvjiem iespējas paust viedokli un sniegt savu viedokli pamatojošu informāciju. Ja par RSU personāla pārstāvja objektivitāti ir pamatotas šaubas, pārstāvis nedrīkst piedalīties lēmuma pieņemšanā.

1.2.6. Pieņemot lēmumus, RSU orientējas uz to, lai nonāktu pie taisnīga rezultāta, ievērojot iesaistīto personu tiesības un intereses. Interesēm saduroties, RSU personāls cenšas panākt iespējami taisnīgu līdzsvaru starp dažādām interesēm. Līdzsvars tiek rasts, nodrošinot līdzdalības iespējas jautājumu izskatīšanā, meklējot objektīvu risinājumu.

1.3. **Godprātības princips**

1.3.1. Principa ievērošana prasa ikvienas personas godīgu rīcību, atklātību un uzvedību saskaņā ar savu statusu studiju un pētniecības procesā vai to organizācijā, pienākumu un saistību pildīšanu atbilstīgi savai profesionālajai kompetencei.

1.3.2. Ikviens savu ētisko rīcību balsta uz saistībām godprātīgi pildīt solījumus, tiekties pēc godīguma un taktiskuma savstarpējās attiecībās.
1.3.3. Akadēmiskās ētikas ietvaros godprātības īstenošana veicina akadēmisko brīvību, uzticēšanos un vienlīdzību, dod iespēju paļauties uz citu personu pētījumu rezultātu, darba un ideju patiesumu.
1.3.4. Akadēmiskās ētikas ietvaros izglītības un zinātnes daudzpusīguma vārdā netiek noniecināts atsevišķu studiju kursu vai studiju virziena nozīmīgums.
1.3.5. Akadēmiskās ētikas ietvaros studējošie un cits personāls nekaitē citu tiesībām iegūt izglītību.
1.3.6. Paškritisks savas kompetences vērtējums un mūsdienu zinātnes straujā attīstība prasa nepārtrauktu zināšanu un prasmju līmeņa paaugstināšanu neatkarīgi no attiecīgās personas profesionālā statusa.
1.3.7. Akadēmiskās ētikas ietvaros pētniecības darbā ir jāievēro prasības, kas tiek izvirzītas Zinātniskās darbības likumā un ir saskaņā ar akadēmiskās ētikas principiem – jācenšas objektīvi novērtēt katra pētnieka individuālo devumu, novitāti un aktualitāti, prognozēt pētnieciskās darbības sekas.
1.3.8. Atbilstoši akadēmiskajai ētikai iesaistīšanos pētījumos nosaka iespējamais ieguvums attiecīgai zinātnes nozarei vai labums sabiedrībai, nevis pētnieka pašlabums vai atkarība no finansējuma avota.
1.3.9. Ikviens RSU personāla pārstāvis atturas no amatu savienošanas, kā arī blakus darbiem, kuri var radīt aizdomas par šķietamu vai reālu interešu konfliktu.
1.3.10. Ikvienam RSU personāla pārstāvim ir pienākums nepieļaut nonākšanu interešu konflikta situācijā un laikus informēt par personiskām interesēm vai citiem apstākļiem, kas var radīt personīgu ieinteresētību un traucēt godprātīgai pienākumu veikšanai.
1.3.11. Ikviens RSU personāla pārstāvis saskaņā ar noteikto kārtību informē (ceļ trauksmi) par iespējamajiem pārkāpumiem, kurus novēro, pildot amata pienākumus. Cieņpilni izturas pret ikvienu, kurš ceļ trauksmi.
1.3.12. Akadēmiskās ētikas ietvaros ikviens RSU personāla pārstāvis ciena un ievēro pētniecības un akadēmiskās integritātes principus – rīkojas godīgi un ētiski izglītības un pētniecības procesā, atbilstoši un atklāti izmanto mākslīgā intelekta rīkus.

1.4. **Koleģialitātes princips**

1.4.1. Principa īstenošana pamatojas uz savstarpēju cieņu un toleranci, taisnīgumu un labvēlīgu attieksmi.
1.4.2. Koleģiālas attiecības starp akadēmisko personālu, vispārējo personālu un studējošajiem stiprina RSU personāla pārstāvju piederības sajūtu un lepnumu par RSU kā savu studiju vai darba vietu.
1.4.3. Par savstarpējo attiecību normu akadēmiskajā vidē ir uzskatāma viedokļu un konceptuālo nostādņu daudzveidība, atklāta domu apmaiņa, godīga konkurence, kas nepieļauj nesaskaņu izmantošanu sava statusa vai karjeras interesēs.
1.4.4. Akadēmiskai videi raksturīgā diskusiju kultūra prasa gan savu uzskatu korektu aizstāvību, gan pamatotas kritikas atzīšanu.
1.4.5. Akadēmiskās ētikas ietvaros akadēmiskais personāls taisnīgi un ar cieņu izturas pret kolēģu sasniegumiem, kā arī pret studējošo veikumu un idejām.

1.4.6. Koleģialitātes principa īstenošana rada nepieciešamību balstīties uz konstruktīvu sadarbību konfliktsituācijās, runas veidu un uzvedību, kas neaizskar citu cilvēku pašcieņu.

1.4.7. Studējošie, akadēmiskais un vispārējais personāls atbalsta tādus sadarbības un partnerības piedāvājumus, kas veicina Universitātes attīstību un nav pretrunā ar Ētikas kodeksa principiem, sniedz pozitīvu ieguldījumu valsts, izglītības, zinātnes un kultūras attīstībā.

1.5. **Atbildīgas rīcības princips**

1.5.1. Akadēmiskās ētikas ietvaros personāls pētniecības procesā ievēro pētniecisko ētiku, ieskaitot pienācīgu attieksmi pret cilvēkiem un dzīvniekiem.

1.5.2. Katrs ir atbildīgs par savu rīcību un uzvedību attiecībās ar citiem, kā arī pārstāvot Universitāti ārpus tās, un savu iespēju robežās nepieļauj situācijas, kas neatbilst vispārpieņemtām morāles normām un varētu kaitēt Universitātes reputācijai vai attiecīgās personas profesionālajam prestižam.

1.5.3. Ikviens RSU personāla pārstāvis ar savu morālo stāju apliecina piederību Universitātei un parāda savu lojalitāti pret tās tradīcijām un vērtībām.

1.5.4. Ikviens RSU personāla pārstāvis ir atbildīgs par saudzīgu izturēšanos pret augstskolas materiālajām un garīgajām vērtībām, un savu iespēju robežās sekmē to saglabāšanu un pieaugumu.

1.5.5. Profesionālās informācijas un savstarpējo attiecību konfidenciālais raksturs prasa atbildīgu attieksmi pret informāciju. Informācijas sniedzējs atbild par tās patiesumu atbilstoši savas kompetences līmenim.

1.5.6. Akadēmiskās ētikas ietvaros ikviens ir personīgi atbildīgs par personisko ieguldījumu izglītības un pētniecības darba attīstībā un kvalitātē, par savu rīcību un pienākumu izpildi.

1.5.7. RSU personāla līdzdalība RSU koptēla un starptautiskās atpazīstamības veicināšanā ir atbalstāma un sekmējama.

2. Tiesības un pienākumi

2.1. Savus pienākumus pret Universitāti un sabiedrību ikviens RSU personāla pārstāvis veic godīgi un taisnīgi saskaņā ar šo Ētikas kodeksu un Universitātē pastāvošām procedūrām, iekšējiem un ārējiem normatīviem aktiem, respektējot savas un citu tiesības.

2.2. Akadēmiskā brīvība nosaka tiesības visiem atklāti un korekti komunicēt zinātniskās darbības, studiju, izglītības un pašizglītības procesā, cieņpilni izklāstīt savu viedokli un respektēt citu tiesības brīvi izteikties. Katram ir pienākums uzklausīt, iedziļināties teiktā un rakstītā saturā.

2.3. Ikvienam ir tiesības uz informāciju saskaņā ar viņa studiju vai pētniecības mērķiem. Informācijas iegūšanas un lietošanas jomā valda vienlīdzības princips atbilstīgi normatīvajiem dokumentiem.

2.4. Akadēmiskā personāla pienākums ir sekmēt studējošo patstāvīgumu zināšanu apguves procesā, vienlaicīgi veicinot studējošo interesi par pētniecisko darbu, jaunām zināšanu jomām, metodēm un tehnoloģijām.

2.5. Katram RSU personāla pārstāvim ir tiesības izteikt savus priekšlikumus, pretenzijas un sūdzības visos RSU darbības jautājumos, darīt to konstruktīvā garā, lai veicinātu koleģiālu risinājumu meklējumus.

2.6. RSU personāla pārstāvjiem ir tiesības uz radošu pieeju un iniciatīvu, publisku novērtējumu un atzinības saņemšanu. RSU lēmējinstitūcijām un struktūrvienību vadītājiem ir pienākums veicināt atzinības izteikšanu par īpaši sekmīgu pienākumu pildīšanu, kā arī veicināt RSU personāla profesionālo izaugsmi un iniciatīvu.

2.7. Kļūdīšanās un domstarpību gadījumos katram ir tiesības uz to izskatīšanu profesionālā vidē. Katram ir tiesības tikt uzklausītam, kā arī saņemt profesionālus padomus un kritiku koleģiālā gaisotnē.

2.8. Atbilstošās struktūrvienības vadītāja pienākums kļūdīšanās un domstarpību gadījumos ir pārrunāt notikušo individuāli, profesionāli un koleģiāli novērtēt situāciju. Nepieciešamības gadījumā darīt to zināmu citiem, lai izvairītos no līdzīgu gadījumu atkārtošanās.

2.9. Katram ir tiesības saņemt individuālu vai publisku atvainošanos pret viņu vērstas neētiskas rīcības gadījumā. Personai, kas rīkojusies neētiski, ir pienākums atvainoties un notikušo vērst par labu savu iespēju robežās atbilstīgi situācijas kontekstam.

2.10. Rīcība interešu konflikta situācijā, attieksme pret dāvanām un viesmīlības piedāvājumiem:

2.10.1. RSU personāla pārstāvim, kuram jāpieņem lēmums vai jāveic citas ar amata pienākumu izpildi saistītas darbības, kas skar vai var skart attiecīgās personas, tās radinieku normatīvajos aktos par interešu konflikta novēršanu izpratnē (tēvs, māte, vecāmāte, vecaistēvs, bērns, mazbērns, adoptētais, adoptētājs, brālis, māsa, pusmāsa, pusbrālis, laulātais), dzīvesbiedru, svainībā esošu personu, tuvu draugu vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses, jālūdz augstākstāvošai personai atstatīt viņu no dalības lēmuma pieņemšanā vai konkrētām darbībām amata pienākumu izpildē;

2.10.2. RSU personāla pārstāvis atsakās no tādu labumu pieņemšanas, kas nav uzskatāmi par dāvanām normatīvo aktu par interešu konflikta novēršanu izpratnē (ziedi, suvenīri, dāvanas, reprezentācijas priekšmeti), ja to pieņemšana var radīt iespaidu, ka tādā veidā tiek ietekmēta amata pienākumu veikšana vai var rasties šaubas par personas objektivitāti un neitralitāti;

2.10.3. saņemot viesmīlības piedāvājumus, aicinājumu piedalīties bezmaksas informatīvā prezentācijā vai tamlīdzīgā pasākumā darba laikā vai ārpus tā, persona izvērtē, vai viņa dalība tajā ir nepieciešama amata pienākumu veikšanai un vai piedāvājums nav saistīts ar ieinteresētību panākt piedāvātājam labvēlīgu attieksmi un priekšrocības lēmumu pieņemšanā;

2.10.4. RSU personāla pārstāvis lūdz augstākstāvošajai personai atstatīt sevi no dalības lēmuma pieņemšanā, ja attiecīgā persona, tās radinieks normatīvo aktu par interešu konflikta novēršanu izpratnē (tēvs, māte, vecāmāte, vecaistēvs, bērns, mazbērns, adoptētais, adoptētājs, brālis, māsa, pusmāsa, pusbrālis, laulātais), dzīvesbiedrs vai svainībā esoša persona pēdējo divu gadu laikā ir saņēmusi vērtīgu dāvanu no personas, kuras intereses tiek skartas ar pieņemamo lēmumu.

2.11. Saskarsmē ar privātpersonām, kuras savu vai citu interešu vadītas, apzināti un sistemātiski komunicē ar RSU personāla pārstāvi nolūkā ietekmēt jebkāda lēmuma pieņemšanu, tas ir, veic lobēšanu, RSU personāla pārstāvim ir pienākums:

2.11.1. informēt augstākstāvošu personu par paredzētajām un notikušajām sarunām un konsultācijām ar lobētāju, ja tādas ir bijušas saistībā ar tādu jautājumu, par ko RSU personāla pārstāvis ir atbildīgs pieņemt lēmumu;
2.11.2. nodrošināt, ka visām ieinteresētajām pusēm, neatkarīgi no tā vai viņi ir vai nav lobētāji, ir sniegtas vienlīdzīgas iespējas tikties ar lēmuma pieņēmējiem, un saņemt nepieciešamo informāciju;
2.11.3. neizmantot sava amata priekšrocības un personiskos kontaktus, lai kādam no lobētājiem nodrošinātu piekļuvi augstākstāvošajam personām, kuras ir atbildīgas par lobētāju interesēs esošu lēmumu pieņemšanu;
2.11.4. pieņemot lēmumu, ņemt vērā sabiedrības un valsts intereses, ne tikai tās, kuras aizstāv lobētājs.

3. Ētikas komisijas darbība

3.1. Ikviens var iepazīties ar Ētikas kodeksu RSU mājaslapā. Kodeksu pārskata un aktualizē RSU Ētikas komisija, priekšlikumus par izmaiņām iesniedzot apstiprināšanai RSU Senātam. Ikvienam RSU pārstāvim ir tiesības iesniegt Ētikas komisijai priekšlikumus kodeksa pilnveidošanai.
3.2. Ētikas kodeksa neievērošanas gadījumos ikvienam RSU personāla pārstāvim ir tiesības vērsties RSU Ētikas komisijā (turpmāk – komisija) atzinuma saņemšanai, ciktāl izskatāmais jautājums nav speciālās akadēmiskās ētikas komisijas kompetencē. Komisiju četru locekļu sastāvā uz pieciem gadiem apstiprina RSU Senāts no akadēmiskā vai vispārējā personāla vidus. Vienu pārstāvi no RSU studējošajiem komisijā deleģē RSU Studējošo pašpārvalde.
3.3. Saņemtos iesniegumus komisija izskata sēdēs, kuras sasauc un vada komisijas priekšsēdētājs, kuru komisija ievēl no komisijas locekļu vidus.
3.4. Komisija ir lemttiesīga, ja tās sēdēs piedalās vairāk nekā puse no komisijas locekļiem. Lēmumus komisija pēc iespējas pieņem pēc *consensus* principa, savukārt komisijas locekļu viedokļiem atšķiroties – ar komisijas locekļu balsu vairākumu.
3.5. Pirms lēmuma pieņemšanas komisija pieprasa paskaidrojumus (mutvārdos, rakstiski vai izmantojot elektronisko sakaru iespējas) no personām, uz kurām attiecas izskatāmais jautājums. Komisija ir tiesīga pieprasīt un saņemt informāciju, kas nepieciešama jautājumu izskatīšanai, arī no citiem RSU personāla pārstāvjiem un struktūrvienībām, kā arī uzaicināt uz komisijas sēdēm lietpratējus un RSU personāla pārstāvjus, kuri var sniegt komisijai noderīgu informāciju.
3.6. Komisijas loceklis nepiedalās jautājuma izskatīšanā un lēmuma pieņemšanā, ja tas attiecas uz komisijas locekli vai struktūrvienību, kurā viņš strādā, vai komisijas loceklis ir citādi ieinteresēts lēmuma pieņemšanā.
3.7. Komisijas lēmums tās kompetences ietvaros ir ar ieteikuma raksturu un galīgs, to nosūta iesniedzējam un ieinteresētajām pusēm, uz kurām attiecas komisijas lēmums.
3.8. Ētikas komisija ne retāk kā vienu reizi gadā sniedz Senātā pārskatu par savu darbību un pieņemtajiem lēmumiem.
3.9. Citus jautājumus, kas saistīti ar iesniegumu izskatīšanas procedūru un nav noteikti Ētikas kodeksā, izlemj komisija.
3.10. Lēmumu par rīcību Ētikas kodeksā noteikto normu pārkāpumu gadījumā pieņem RSU rektors vai viņa pilnvarota persona.

3.11. Ja konstatē, ka RSU personāla pārstāvja rīcība ir pretrunā Ētikas kodeksā noteiktajām normām, var uzsākt personas disciplinārās atbildības izvērtēšanu saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

4. Personāla kompetences pilnveide

4.1. Ikvienam RSU personāla pārstāvim ir pienākums patstāvīgi pilnveidot savas zināšanas par ētiku. RSU rīko izglītojošus pasākumus personālam par ētiku un tās lomu Universitātē.

4.2. Studējošajiem, uzsākot studijas RSU, tiek nodrošinātas iespējas iegūt informāciju par RSU noteiktajām ētikas normām, iespējām ziņot par ētikas pārkāpumiem un šo pārkāpumu izskatīšanas kārtību. Studiju programmas direktors nosaka veidu, kādā studējošie tiek informēti (studiju kursos "Ievads studijās", ar ētiku saistītajos studiju kursos, atsevišķos pasākumos, videolekcijā u.tml.).

5. Noslēguma jautājumi

5.1. Kodekss stājas spēkā 2026. gada 10.jūnijā.

5.2. Iesniegumus lietās, kuras ierosinātas pirms kodeksa spēkā stāšanās, komisija izskata saskaņā ar RSU Ētikas kodeksa iepriekšējo versiju.

5.3. Akadēmiskā godīguma noteikumi, to ievērošanas pārbaudes procedūras un procedūras to pārkāpuma gadījumā noteiktas RSU Senāta apstiprinātajos Akadēmiskā godīguma noteikumos un attiecīgajā studiju reglamentā. Mākslīgā intelekta rīku izmantošanas kārtība noteikta RSU Senāta apstiprinātā iekšējā normatīvajā aktā.

Senāta priekšsēdētājs J. Gardovskis

D. Zvidriņa, 67409093
Dagnija.Zvidrina@rsu.lv

SASKAŅOTS
Rīgas Stradiņa universitātes
Dekānu padomes
01.06.2026. sēdē,
protokols Nr. 4-SP-3/7/2026

SASKAŅOTS
Rīgas Stradiņa universitātes
Rektorāta
01.06.2026. sēdē,
protokols Nr. 1-PB-1/41/2026

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU